

energi för nästa generation

2015-08-31
SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
Sofia Backéus

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm
M2015/2507/Ee

Svebio vill framföra följande synpunkter på Boverkets rapport 2015:26 "Förslag till svensk tillämpning av nära-nollenergibyggnader".

Sammanfattning

- Svebio avstyrker valet av systemgräns "köpt energi", vilket ger flera samhällsekonomiska nackdelar.
- Boverkets förslag ger byggföretag möjlighet att bygga ett sämre isolerat hus till lägre byggkostnader om vissa energislag används. Boverket skapar på så sätt ett kryphål så att företag kan undvika att uppfylla direktivet om energieffektiva hus.
- Boverkets förslag motverkar alla former av gemensam storskalig uppvärmning som exempelvis fjärrvärme men också enskild uppvärmning med bränsle som inte kan utnyttja värmepumpars fördel att få ut 2,5 ggr mer värme än insatt köpt elmängd.
- Förslaget motverkar energisystemperspektivet och är inte klimatsmart. Dagens debatt om elsystemet pekar på att Sverige kan få problem med elförsörjningen vid effekttoppar i ett framtida elsystem när det är riktigt kallt. Boverkets förslag innebär ökad efterfrågan för uppvärmning och undergräver potentialen att producera el på fjärrvärmeunderlag.
- Svebio är mycket kritiska till förslaget om att "fritt flödande energi" ska räknas in i energiprestandakravet. Förslaget styr mot ökad elanvändning eftersom sådana tekniska lösningar gynnas.
- Svebio tillstyrker viktningsfaktorn på 2,5 för uppvärmning baserad på el. Detta förutsatt att systemgränsen är "köpt energi" vilket vi inte förordar.

"Köpt energi" är en olämplig systemgräns

Svebio är starkt kritiska till valet av systemgräns "köpt energi" som föreslås av Boverket. Systemgränsen är inte teknikneutral och leder till flera efterföljande felaktigheter i förslaget. Svebio anser att Boverket har tolkat Energiprestandadirektivets definition av nära-nollenergibyggnad fel. Enligt artikel 2.2 definieras en nära-nollbyggnad som:

"En byggnad som har mycket hög energiprestanda, som bestäms i enlighet med bilaga I. Nära nollmängden eller den mycket låga mängden energi som krävs bör i mycket hög grad tillföras av energi från förnybara energikällor, inklusive energi från förnybara energikällor som produceras på plats, eller i närheten"

Det viktiga i definitionen är att byggnaden har mycket hög energiprestanda. Tillförd energi bör vara förnybar energi. Den förnybara energin som produceras på plats, eller i närheten får inkluderas men definitionen utesluter inte kollektiva lösningar som fjärrvärme. Direktivet uppfylls alltså även med kollektiva lösningar som fjärrvärme och Svebio förordar istället systemgräsen "Använd energi" dvs nettoenergi. Med den systemgränsen styrs fokus mot byggnadens klimatskal, oavsett vilket uppvärmningssystem som används i byggnaden.

Termen "fritt flödande energi" bör helt strykas från förslaget

För att kunna inkludera förnybara energikällor som produceras på plats hittar Boverket på en egen definition som kallas "fritt flödande energi". Definitionen återfinns inte i EU:s förnybarhetsdirektiv eller i något annat regelverk vad vi har kännedom om. Boverket har med förslaget skapat ett kryphål att bygga billigare hus samtidigt som de har sämre klimatskal och lägre energiprestanda.

Bioenergi och fjärrvärme missgynnas av förslaget

"Fritt flödande energi" exkluderar dessutom bioenergin som är Sveriges största energislag och står för en tredjedel av Sveriges energianvändning. Den enda motivering till det som anges är att ved har alternativ användning. Detta anges i en fotnot! Vi ställer oss mycket frågande till hur Boverket kan slå under fötterna på fjärrvärmens och biokraften med en så dåligt underbyggd motivering. Vi vill även påpeka att energi från sol, vind och värmepumpar har alternativ användning. Det är olika fraktioner av ved (rätt term hade varit skogsråvara) som används i fjärrvärmesystem och i trä- och massaindustrin. Pellets görs från restprodukter från sågverksindustrin, skogsflis består av grot (grenar och toppar, dvs avverkningsrester) och brännved som är biomassa som sågverk och pappersindustrin inte kan använda av tex tekniska och biologiska skäl, tex skadat av röta eller övergrovt. Är Boverket ovetande om detta? Med en systemgräns som inte gynnar anslutning av byggnader till ett fjärrvärmenät kommer inte heller överskottproduktion från sol- och värmepumpsanläggningar kunna säljas till nätet av fastighetsägaren.

Förslaget motverkar energisystemperspektivet

I dagsläget värms över 90 % av alla flerbostadshus och ca 80 % av alla lokaler upp med fjärrvärme. Fjärrvärmens är nästan helt fossilfri och består av förnybara biobaserade bränslen, avfall och industriell spillvärme. Fjärrvärmens tar helt enkelt vara på resurser som inte annars kommit till nytta och omvandlar dessa till värme utan att först göra om energin till högvärdig el. Fjärrvärme produceras ofta i kraftvärmeverk, där även biokraft produceras. Biokraften är den tredje största kraftslaget i Sverige. Jämfört med sol och

vindkraft är den lagringsbar (i form av biomassa) och produceras när Sveriges effektbehov är stort (dvs på vintern). Om det svenska energisystemet ska kunna bli helt förnybart behöver vi minska effekttopparna och investera i fjärrvärme och biokraft. Biokraften är dessutom med och jämnar ut effektbehov i ett energisystem med mycket vind- och sol. Att producera biokraft utan fjärrvärme är inte i dagsläget ekonomiskt möjligt. Boverkets förslag styr mot ett ökat effektbehov under den kalla delen av året vilket är helt på tvärs mot energisystemperspektivet.

Värmepumpar gynnas av förslaget

Förslaget med "köpt energi" och "fritt flödande energi" har tagits fram för att Boverket inte vill missgynna värmepumpar. Resultat blir istället att värmepumpar gynnas och fjärrvärme missgynnas. Mängden primärenergi och koldioxidutsläppen riskerar därmed att öka. Med Boverkets förslag kan man bygga ett hus sämre energiprestanda om man bara installerar tillräckligt med "fritt flödande energi". Det leder till den absurda logiken att om en nära-noll byggnad med "fritt flödande energi" byter uppvärmning till fjärrvärmeuppvärmning så är byggnaden inte längre en nära-noll energibygnad. Boverkets intention har säkert varit att öka frihetsgraderna för byggherren, dvs. öka kostnadseffektiviteten. Detta är förvisso ett gott syfte, men det blir fel i och med att man t.ex. kan bygga sämre klimatskal (som ger störst effekt på vintern) genom att installera solceller (som ger störst effekt på sommaren). Problemet ligger i att en kWh på vintern är mer värd än en kWh på sommaren.

Nya styrmedel värmemarknaden är inte kostnadseffektivt

Enligt EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda ska alla nya byggnader vara nära-nollenergibyggnader från och med 2021. I bilaga H "Systemgräns och effekter på miljö" anges att bedömningen att valet av systemgräns och dess påverkan på utsläpp av växthusgaser som en följd av energianvändningen i nära-nollenergibyggnader är liten. Vi delar inte den uppfattningen eftersom dessa regler kommer bli teknikdrivande och riskerar att motverka de goda resultat som Sverige redan har i uppvärmningssektor. I samma bilaga hänvisas till Energimyndighetens bedömning att inom sektorn bostäder och lokaler är befintliga styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser tillräckliga. De direkta växthusgasutsläppen (dvs utsläpp från användning av energi i bostäder och lokaler) försvinner i princip från sektorn redan 2020. Samma sak gäller för de indirekta utsläppen vid produktion av el och värme. Energimyndigheten anger att ytterligare styrmedel för energieffektivisering som ett medel för att minska klimatsläppen inte är kostnadseffektivt. Svebio delar Energimyndighetens bedömning.

energi för nästa generation

Tillstyrker viktningsfaktorn 2,5 för elbaserad uppvärmning

Med förutsättning att systemgränsen är "köpt energi" tillstyrker Svebio viktningsfaktorn 2,5 för eluppvärmning. Det är bra att frånluftsvärmepumparna används som referens för att fastställa viktningsfaktorn.

Slutligen undrar vi varför remissbehandlingen av nya föreskrifterna kommer ske parallellt med den politiska behandlingen av NNE-rapporten? Vi förstår att det kan finnas tidspress men den politiska behandlingen måste få ha sin gång, speciellt med tanke på att Boverket och Energimyndigheten inte är enig om flera viktiga frågor i rapporten.

Svenska Bioenergiföreningen, Svebio, representerar ca 300 medlemsföretag och ca 100 privatpersoner i bioenergibranschen. Bland Svebioföretagen finns allt från stora skogskoncerner och energiföretag till lokala närvärmeverk, skogsentreprenörer och enmanskonsulter. Svebio verkar för att främja och utveckla användningen av bioenergi på ett ekonomiskt och miljömässigt optimalt sätt, nationellt och internationellt.

Svebio, Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
Verkställande direktör

Sofia Backéus
Handläggare